gemeente
Haarlemmermeer

nota van B&W

Onderwerp	Sturen op mantelzorg
Portefeuillehouder	Fouad Sidali
Collegevergadering	12 oktober 2021
Inlichtingen	Caroline van de Vijver - Guldenmund (+31235674294)
Registratienummer	2021.0002295

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college heeft besloten om:

1. de huidige inzet van mantelzorgondersteuning en waardering als concept- beleid vast te stellen;
2. deze nota voor advies naar de participatieraad te sturen.

2. Samenvatting

De visie 'Samen sterk en in balans' (2020.0001281) vormt het kader voor informele zorg en vrijwillige inzet en is daarmee het geldende mantelzorgbeleid. Deze visie geeft richting zodat wij samen met onze partners in het sociaal domein voorbereid zijn op de toekomst en we in kunnen spelen op uitdagingen en ontwikkelingen. Op 17 september 2020 is deze visie (unaniem) aangenomen door de raad. Diezelfde avond is ook de motie 'Sturen op mantelzorg' aangenomen (zie bijlage I). In deze motie wordt gevraagd om een uitwerking van de visie met betrekking tot mantelzorgers. De raad wil deze nadere uitwerking als een raadsvoorstel bespreken en vaststellen. Met deze nota leggen wij de huidige inzet op mantelzorgondersteuning en waardering als concept-beleid vast, leggen dit voor aan de participatieraad voor advies en zullen na verwerking van eventuele opmerkingen het beleid met een raadsvoorstel voorleggen aan de raad.

Wij zijn vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verantwoordelijk voor mantelzorgondersteuning en waardering. Ons doel is de (overbelaste) mantelzorgers in Haarlemmermeer maximaal en bij voorkeur preventief te ondersteunen. Om dit te bereiken subsidiëren we het mantelzorgsteunpunt Mantelzorg & Meer (M&M). De ondersteuning van M&M richt zich op informatie en advies, ondersteuning en begeleiding, waardering en educatie. Via het jaarlijks op te stellen Programma van Eisen (PvE) wordt het aanbod van M&M met betrekking tot deze thema's geactualiseerd.

Door de implementatie van de visie 'Samen sterk en in balans' verkennen we met partners onder andere manieren om mantelzorgers nog beter in beeld te krijgen zodat meer mantelzorgers zich (eerder) aanmelden bij M&M en gebruik kunnen maken van het ondersteuningsaanbod.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

De visie 'Samen sterk en in balans' (2020.0001281) vormt het kader voor informele zorg en vrijwillige inzet en is daarmee het geldende mantelzorgbeleid. Deze visie geeft richting zodat wij samen met onze partners in het sociaal domein voorbereid zijn op de toekomsten we in kunnen spelen op uitdagingen en ontwikkelingen. Het doel van de visie is het behouden en versterken van informele zorg en vrijwillige inzet in Haarlemmermeer. Zo kunnen vrijwilligers en mantelzorgers ook in de toekomst hun cruciale rol in de samenleving blijven vervullen. Mantelzorg is de zorg die mensen – langdurig en onbetaald – geven aan een naaste die voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. Een mantelzorger doet dit langer dan 3 maanden achtereen gedurende 8 uur per week. Het is het belangrijk dat mantelzorgers niet overbelast worden en vrijwilligers hun inzet met plezier kunnen blijven doen. Ook willen wij inspelen op toekomstige uitdagingen en ontwikkelingen. Hierdoor worden mantelzorgers en vrijwilligers en hun organisaties optimaal ondersteund om hun inzet te waarborgen in Haarlemmermeer. Uitgangspunten van de visie:

- in balans,
- toekomstbestendig en inclusief,
- co-creatie en partnerschap bij vinden, verbinden en behouden.

De geformuleerde visie geeft richting aan het gemeentelijk beleid informele zorg en vrijwillige inzet. Om de visie in de praktijk vorm te geven zijn er vijf thema's benoemd. Deze thema's staan centraal in het beleid en vormen onze 'to do' lijst.
Het gaat om:

1. kwaliteit van leven: balans en grenzen,
2. veiligheid van vrijwilligers en (kwetsbare) deelnemers,
3. bevorderen van de participatie van specifieke groepen,
4. co-creatie en partnerschap: samenwerken en (lokale) netwerken,
5. erkenning en waardering.

Wat is de aanleiding, context?

Op donderdag 17 september 2020 is de visie 'Samen sterk en in balans' (unaniem) aangenomen door de raad. Diezelfde avond is ook de motie 'Sturen op mantelzorg' aangenomen (zie bijlage I) Het gaat er hierbij om een uitwerking van de visie met betrekking tot mantelzorgers te formuleren, en dit beleid te onderscheiden van het beleid ten behoeve van vrijwilligers die informele zorg verlenen. Dat doen we met deze nota die, na verwerking van het advies van de participatieraad, als raadsvoorstel ter bespreking en vaststelling wordt aangeboden aan de raad.

Welk doel wordt nagestreefd?

Het doel is om uitvoering te geven aan de wettelijke taak om (overbelaste) mantelzorgers maximaal te ondersteunen.

3.2 *Wat gaan we daarvoor doen?*

Met deze nota leggen wij vast wat onze gemeente vanuit haar wettelijke taak aan mantelzorgondersteuning en mantelzorgwaardering doet en hoe we hierop sturen. De gemeente Haarlemmermeer is vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verantwoordelijk voor mantelzorgondersteuning en waardering. Mantelzorgers zijn belangrijk voor de Stevige Sociale Basis en mantelzorgondersteuning is onderdeel van het coalitieakkoord en in het vastgestelde Beleidskader voor het sociaal domein 2019-2023 'Koersvast, steeds

beter'. Ons doel is de (overbelaste) mantelzorgers in Haarlemmermeer maximaal en liefst preventief te ondersteunen.

Om dit te bereiken:
- subsidiëren we het mantelzorgsteunpunt M&M,
- werken we samen met onze partners binnen het sociaal domein aan de uitwerking van de visie 'Samen sterk en in balans',
- doen wij mee met een pilot van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) gericht op toegankelijkheid voor mantelzorgers,
- zetten wij met het ingaan van de nieuwe Omgevingswet in 2022 de huidige landelijke regels omtrent vergunningsvrije mantelzorgwoningen ongewijzigd voort in het omgevingsplan en onderzoeken we de mogelijkheid van pre-mantelzorgwoningen,
- zetten wij ons als gemeentelijke organisatie in voor mantelzorgvriendelijk werkgeverschap,
- onderscheiden we een aantal mantelzorgprofielen en zijn er indicatoren benoemd om nog beter te kunnen sturen op mantelzorg.

Het mantelzorgsteunpunt M&M
M&M biedt ondersteuning aan mantelzorgers. Mantelzorgers bieden zorg en hulp aan naasten, oud of jong, met een chronische ziekte of beperking. Bij dit langdurig en intensief zorgen voor een ander, komt heel wat kijken. Het kan voldoening geven maar ook vragen oproepen of zorgen en twijfels met zich meebrengen die de zorg zwaar kunnen maken.

De ondersteuning van M&M richt zich op:
- informatie en advies,
- ondersteuning en begeleiding (waaronder respijtzorg),
- waardering,
- educatie.

In bijlage II is een overzicht opgenomen met de thema's van mantelzorgondersteuning, het doel, maatschappelijk effect en de sturing.

Informatie en advies (collectief)
Mantelzorgers hebben baat bij adequate informatie en kennis over het lokale ondersteuningsaanbod, zodat ze weten welke laagdrempelige ondersteuningsmogelijkheden er zijn. Door een brede informatievoorziening, aansluitend bij de verschillende doelgroepen, herkennen mantelzorgers zich en weten ze welke ondersteuningsmogelijkheden er zijn.

Ondersteuning en begeleiding (individueel)
Onze inzet is gericht op het maximaal ondersteunen van mantelzorgers met hulp van diens sociale netwerk en partners/voorzieningen in de wijk. En door het bieden van of adviseren over passende vormen van respijtzorg.

Ondersteunen van jonge mantelzorgers is een van de speerpunten in het Programma van Eisen (PvE) voor M&M. Het gaat hierbij om mantelzorgers tot 23 jaar. Op 18 juni 2020 heeft de raad de motie 'Meer zorg voor jonge mantelzorgers' aangenomen. Naar aanleiding hiervan is een brief aan de raad (kenmerk X.2020.04088) verzonden met daarin een beschrijving van de bestaande inzet en de intensivering vanaf 2021.

M&M zet zich doorlopend in voor de doelgroep jonge mantelzorgers. In 2018 is het regionale project Jong en Zorgend gestart in opdracht van een aantal gemeenten. Wij waren hier een van

de trekkers van. Naar aanleiding van dit project wordt er door M&M structureel extra ingezet op de ondersteuning van jonge mantelzorgers

Waardering
De gemeente is vanaf 2016 verantwoordelijk voor het waarderen van mantelzorgers. Dit is een wettelijke taak die in de Wmo 2015 is opgenomen. Hiermee heeft de regering aangegeven dat zij een goede ondersteuning van mantelzorgers belangrijk vindt en daarnaast hecht aan een daadwerkelijke blijk van waardering voor de inzet van mantelzorgers. Een invulling van de waardering door de gemeente maakt het mogelijk om aan te sluiten op de lokale behoeften van mantelzorgers en de lokale ondersteuningsmogelijkheden.

In de Verordening 'Sociaal domein gemeente Haarlemmermeer' (2018.0064675) is vastgelegd dat het college van burgemeester en wethouders bij nadere regeling bepaalt waaruit de jaarlijkse blijk van waardering voor mantelzorgers van cliënten in de gemeente bestaat. In 2015 is besloten (Nota Mantelzorgwaardering 2016 2015.0049296) dat de mantelzorgwaardering vanaf 2016 bestaat uit een cadeaubon en dat er daarnaast aandacht is voor ondersteunen en verwenactiviteiten door M&M. In 2020 is de mantelzorgwaardering geëvalueerd (nota mantelzorgwaardering 2020 registratienummer 2020.00008360) en hebben we besloten om ook in 2020 en de komende jaren (tot en met 2023) de financiële tegemoetkoming aan mantelzorgers in te vullen middels een cadeaubon. Daarna zal dit weer geëvalueerd worden.

De schatting voor 2021 is dat er 2.850 mantelzorgers (die zorgen voor iemand in Haarlemmermeer) de waardering zullen krijgen. Het bedrag van de cadeaubon wordt jaarlijks, wanneer nodig, aangepast aan het aantal ingeschreven mantelzorgers, zodat we binnen het beschikbare budget blijven. De verwachting is, kijkend naar de groei van de afgelopen jaren, dat de cadeaubon dit jaar (2021) tussen de € 100 en € 110 zal zijn.

Onze gemeente heeft de komende jaren een financieel tekort. Dit betekent dat wij moeten bezuinigen op onze subsidies. We werken vanaf 2022 naar een lager bedrag voor de waardering toe, zodat er tot 2025 niet hoeft te worden bezuinigd op de mantelzorgondersteuning.

Educatie
M&M als expertisecentrum bundelt en verspreidt kennis over mantelzorg bij beleidsmakers en professionals als zorg en welzijn, signaleert knelpunten en innoveert doorlopend.

Uitwerking visie 'Samen sterk en in Balans'
We werken gezamenlijk met onze partners aan de uitwerking van de visie 'Samen Sterk en in Balans'. De visie is met input van partners uit het sociaal domein tot stand gekomen en ook de uitwerking wordt gedaan door en met partners uit het Sociaal domein. Het gaat hierbij om aandacht voor overbelasting van mantelzorgers en het bewaken van grenzen (zie bijlage III). Het herkennen en het ondersteunen van (jonge) mantelzorgers, doorverwijzen naar M&M. Organisaties vervullen de taak mantelzorgers te informeren, adviseren, ondersteunen en begeleiden. Voor mantelzorg gaat het met name om het thema balans en grenzen en het hoofddoel om mantelzorgers maximaal te kunnen ondersteunen. Om dit te kunnen bereiken pakken we de volgende concrete doelstellingen op en vertalen deze naar gezamenlijke acties:

- mantelzorgers beter in beeld krijgen,
- meer mantelzorgers melden zich aan bij M&M,
- partnerorganisaties zijn op de hoogte van de ondersteuningsmogelijkheden,
- partnerorganisaties verwijzen vroegtijdig door naar M&M.

Deelname pilot toegankelijkheid VWS
In oktober 2020 is de landelijke aanpak 'Samen sterk voor mantelzorg' van VWS, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Zorgverzekeraars Nederland (ZN), Verbond van Nederlandse Ondernemingen en het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (VNO NCW) en MantelzorgNL gepubliceerd. In deze aanpak is een van de belangrijke pijlers: 'Mantelzorgers bereiken en hen informeren over het bestaan van vormen van ondersteuning door de gemeente en de toegang tot deze ondersteuning vereenvoudigen. De mantelzorger ontvangt eenduidige informatie en ervaart minder regeldruk.'

VWS wil gemeenten daarom faciliteren om de toegang tot lokale regelingen voor mantelzorgers te vereenvoudigen en de regellast voor mantelzorgers bij de aanvraag van deze voorzieningen te verminderen. Wij doen mee met deze pilot om onze bestaande inzet, in samenwerking met onze partners, te evalueren op toegankelijkheid en effectiviteit en waar nodig te intensiveren. De uitvoering wordt samen met het mantelzorgsteunpunt M&M ingevuld.

Vergunningsvrije mantelzorgwoningen en de nieuwe Omgevingswet
Wanneer wordt voldaan aan een aantal (bouwkundige) regels en er is mantelzorg nodig, dan kan volgens de huidige landelijke bouwregels zonder vergunning een mantelzorgwoning worden geplaatst of gebouwd. Onze gemeente Haarlemmermeer kan wel vragen om een verklaring waaruit blijkt dat mantelzorg nodig is: een mantelzorgverklaring.

Een mantelzorgwoning is een zelfstandige woning op het terrein van een huis voor degene die zorg nodig heeft. Mantelzorgers kunnen ook zelf in de mantelzorgwoning gaan wonen. In dat geval woont degene die zorg nodig heeft in het bijbehorende huis.
In 2022 gaat naar verwachting de nieuwe Omgevingswet in. Wij zetten de huidige landelijke regels ongewijzigd voort in het omgevingsplan. Daarmee blijven de mantelzorgwoningen vergunningsvrij. Dit is belangrijk voor mantelzorgers om de regeldruk laag te houden.

Daarnaast onderzoeken we de mogelijkheden van pre-mantelzorgwoningen. Dit is de situatie waarin er nog geen concrete mantelzorgvraag is, maar het wel aannemelijk is dat deze op korte termijn ontstaat. Zo kunnen mensen in de woonsituatie vooruitlopen op de toekomstige mantelzorgrelatie en preventief de goede omstandigheden creëren voor wanneer de zorgvraag er is.

De gemeente als werkgever
Wij zetten ons als gemeentelijke organisatie in voor mantelzorgvriendelijk werkgeverschap. We hebben al enige jaren een mantelzorgspreekuur door een mantelzorgmakelaar waar mantelzorgende werknemers bij terecht kunnen. Met de mantelzorgmakelaar wordt besproken hoe deze ondersteuning verloopt en hoeveel medewerkers hier gebruik van maken.

Mantelzorgprofielen en bijbehorende ondersteuningsbehoefte
In 2018 hebben wij onderzoek gedaan naar de belasting onder mantelzorgers. Daaruit kwam naar voren dat het risico op overbelasting toeneemt als: mantelzorgers inwonend zijn, hulpbehoevenden zorg weigeren en mantelzorgers zelf kwetsbaar zijn (onderzoeksrapport 'Uit liefde belast' X.2018.12846). Wat de mantelzorgprofielen betreft kijken we daarom niet alleen naar het ziektebeeld, maar ook naar andere factoren die bepalend zijn voor overbelasting van de mantelzorger, zoals de omstandigheden waarin mantelzorgers hulp bieden en de gezondheid van de mantelzorger zelf. In lijn met dit onderzoek geeft M&M vanuit ervaring aan een onderscheid te zien in de volgende mantelzorgprofielen, die ook uitgaan van de situatie van de mantelzorg zelf:

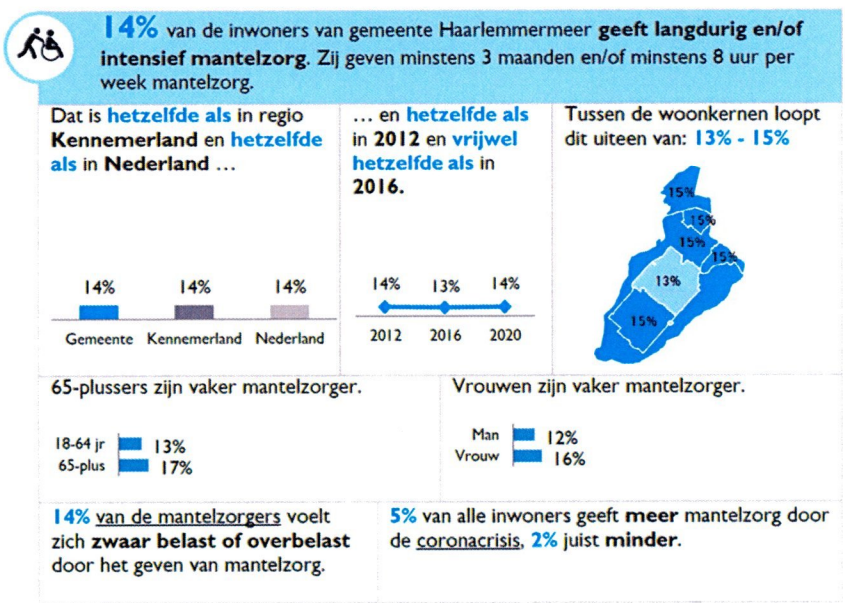
- jonge mantelzorgers,

- dubbelzorgers (mantelzorgers die zowel voor kinderen als ouders zorgen),
- werkende mantelzorgers,
- oudere mantelzorgers.

M&M past de ondersteuning die zij bieden aan, aan de vraag van de mantelzorger. Zo is er zowel individuele ondersteuning als ondersteuning in de vorm van familiegesprekken mogelijk. Of respijtzorg in de vorm van een vrijwilliger zodat de mantelzorger even tijd voor zichzelf heeft. Ook zijn er cursussen voor mantelzorgers van zorgvragers met bepaalde ziektebeelden. Verschillende ziektebeelden zijn bijvoorbeeld: chronische ziekte, dementie, lichamelijke beperking, niet aangeboren hersenletsel en Geestelijke gezondheidszorg-problematiek (GGZ).

Trends en ontwikkelingen
In de visie Informele zorg en vrijwillige inzet hebben we cijfers gebruikt uit de gezondheidsmonitor van de Gemeentelijke Gezondheids Dienst Kennemerland (GGD) uit 2016. Inmiddels zijn de resultaten van de gezondheidsmonitor over 2020 bekend.

Gezondheidsmonitor 2020
Uit de resultaten komt naar voren dat 14% van de inwoners van de gemeente Haarlemmermeer langdurig of intensief mantelzorg geven. Dit komt overeen met het beeld in de regio en in Nederland. Ook is het vrijwel hetzelfde als in 2016. Van de mantelzorgers voelt 14% zich zwaarbelast of overbelast. Dit is een kleine groei ten opzichte van 2016 (13%). De coronacrisis lijkt effect te hebben op de hoeveelheid mantelzorg. Van alle inwoners geeft 5% meer mantelzorg door de coronacrisis en 2% juist minder.

Hoewel het GGD-onderzoek dit beeld (nog) niet bevestigt, tonen landelijke peilingen en onderzoeken een extra ervaren belasting aan onder mantelzorgers gedurende de coronacrisis. Uit de publicatie over de effecten van de coronacrisis op de Haarlemmermeerse samenleving 'Een jaar corona in Haarlemmermeer' is de algemene conclusie is dat de coronapandemie doorwerkt in de hele zorgketen. De druk op de wijkverpleging is toegenomen; zorg werd versoberd of kwam geheel stil te liggen, waardoor de druk op (overbelaste) mantelzorgers ook

toenam. Ook door het versoberen of wegvallen van dagbesteding en andere activiteiten is de belasting in deze periode voor mantelzorgers verder toegenomen.
Met de huidige versoepelingen van de coronamaatregelen zal de extra druk op mantelzorgers hoogstwaarschijnlijk afnemen. Het is echter afwachten of de zorg- en hulpverlening binnenkort weer is zoals deze was vóór de coronacrisis. Mogelijke effecten op de langere termijn voor mantelzorgers en de belasting die zij ervaren blijven evenmin ongewis. Dit najaar (2021) wordt een bevolkingsenquête gehouden onder de Haarlemmermeerse bevolking, waarin opnieuw gevraagd wordt naar de ervaringen van mantelzorgers met de hulp die zij geven.

Indicatoren
Zoals aangegeven in de visie 'Samen Sterk en in Balans' hebben we er in de visie voor gekozen om geen algemeen percentage aan onze doelstellingen te hangen. Datzelfde geldt voor onze inzet op mantelzorg. We monitoren dit wel, zoals via de Gezondheidsmonitor van de GGD, maar we hebben als gemeente geen invloed op het percentage overbelaste mantelzorgers. Dit komt omdat hier demografische en maatschappelijke ontwikkelingen in liggen besloten waar de gemeente niet of nauwelijks invloed op heeft, zoals landelijke trends en ontwikkelingen. Zoals de dubbele vergrijzing en het landelijke beleid om ouderen langer zelfstandig te laten wonen door de afbouw van intramurale zorg, de zogenaamde extramuralisering van de zorg. Deze ontwikkelingen dragen bij aan de groei van meer kwetsbare inwoners in de wijken en kernen in Haarlemmermeer en dit vraagt om meer informele zorg en vrijwillige inzet.

De wettelijke taak van de gemeente is die van mantelzorg ondersteuning en waardering. De resultaten van de inzet meten we onder andere via de kwartaalrapportages met M&M, hun subsidieverantwoording en het bereik van onze communicatiecampagne gericht op mantelzorgers. Dit helpt ons te sturen op onze inzet.

We hebben gekozen voor indicatoren waar we als gemeente met onze inzet enige invloed op hebben en die meehelpen met het behalen van het hoofddoel van het maximaal ondersteunen van mantelzorgers. De raad wordt hier jaarlijks over geïnformeerd via de transformeermonitor:

- aantal mantelzorgers waar een vrijwilliger is ingezet als respijtzorg;
- aantal mantelzorgers dat is ingeschreven;
- aantal jonge mantelzorgers dat is ingeschreven;
- aantal contacten advies en begeleiding;
- aantal contacten groepsgericht;
- aantal mantelzorgers dat de mantelzorgwaardering ontvangt.

We streven naar een jaarlijkse stijging van deze aantallen met 10 - 15 %.

Mantelzorgers in Haarlemmermeer	**2020**
Aantal mantelzorgers dat is ingeschreven bij M&M.	2.945
Aantal jonge mantelzorgers dat is ingeschreven	92
Aantal contact advies en begeleiding	3.642
Aantal contacten groepsgericht	511
Aantal mantelzorgers dat de mantelzorgwaardering ontvangt.	2.615
Aantal mantelzorgers waar een vrijwilliger is ingezet als respijtzorg.	118

3.3 Wat mag het kosten?

De prestatiesubsidie van M&M wordt gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare budget van beleidsdoel A: Inwoners ontvangen zorg en ondersteuning thuis van het programma Zorg en werk, taakveld 6.1.

Begroting	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Mantelzorg & Meer	€ 325.200	€ 330.100	€ 330.100	€ 330.100	€ 240.100
Mantelzorgwaardering	€ 317.800	€ 188.100	€ 178.100	€ 178.100	€ 178.100
Incidentele middelen VWS		€ 50.000			

3.4 Wie is daarvoor verantwoordelijk?

De raad is verantwoordelijk voor het stellen van de kaders. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid. Binnen het college is de portefeuillehouder Zorg en Welzijn het eerste aanspreekpunt.

3.5 Welke overige relevante informatie is beschikbaar?

Wij willen als gemeente zoveel mogelijk mantelzorgers in beeld krijgen. Onze communicatie is erop gericht om meer inwoners bewust te maken van hun rol als mantelzorger. En inwoners te wijzen op de ondersteuning bij M&M. Via een jaarlijkse communicatiecampagne rondom de dag van de mantelzorg (10 november) vragen wij mantelzorgers zich in te schrijven bij M&M. Naast de jaarlijkse mantelzorgwaardering kunnen deze mantelzorgers ook gebruik maken van de geboden ondersteuning door M&M. Als gemeente krijgen wij op deze manier de mantelzorgers in beeld.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

Met deze nota leggen wij de huidige inzet op mantelzorgondersteuning en waardering als concept-beleid vast, leggen dit voor aan de participatieraad voor advies en zullen na verwerking van eventuele opmerkingen het beleid met een raadsvoorstel voorleggen aan de raad.
In mei jl. is de raad door middel van een brief (X.2021.03727) op de hoogte gesteld dat het raadsvoorstel in het vierde kwartaal van 2021 wordt aangeboden en besproken. Dit vanwege

het feit dat de cijfers vanuit de gezondheidsmonitor in september op gemeentelijk niveau beschikbaar waren en vanwege de consultatie van de participatieraad. Zij hebben hier vier weken de tijd voor.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de loco-secretaris, de burgemeester,

Michiel Ruis Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n)

- Motie Sturen op mantelzorg
- Overzicht thema's mantelzorgondersteuning en sturing
- Thema Balans en grenzen

Bijlage 1: Motie Sturen op mantelzorg

Motie 'Sturen op mantelzorg' (RvO 27)

bij RV 'Visie informele zorg en vrijwillige inzet in Haarlemmermeer. Samen Sterk en In Balans (2020.0001281)'

De Raad van de gemeente Haarlemmermeer in vergadering bijeen op 17 september 2020,

Gehoord de beraadslaging over bovengenoemd raadsvoorstel op 3 september 2020 waarbij de breed gedragen opvatting was dat:

- het beleid met betrekking tot mantelzorgers duidelijk dient te worden onderscheiden van het beleid met betrekking tot vrijwilligers die informele zorg verlenen.

Constaterende dat:

- de gemeenteraad op 18 juni 2020 de motie 'meer zorg voor jonge mantelzorgers' van HAP heeft aangenomen;
- in 2018 het rapport 'jong en zorgend' dat gaat over de ondersteuningsbehoefte van jonge mantelzorgers is gepubliceerd;
- dit rapport waardevolle informatie biedt over de ondersteuningsbehoefte van jonge mantelzorgers;
- uit cijfers van de gezondheidsmonitor van de GGD blijkt dat in 2016 13 procent van de mantelzorgers in onze gemeente aangeeft zwaar- of overbelast te zijn.

Overwegende dat

- de ondersteuningsbehoefte van mantelzorgers kan variëren, afhankelijk van het mantelzorgprofiel (denk bijvoorbeeld aan zorgend voor gehandicapt kind, of zorgend voor partner of ouder in de palliatieve fase).

Verzoekt het college om:

- in de nadere uitwerking van de visie op informele zorg beleid met betrekking tot mantelzorgers te formuleren, en dit beleid te onderscheiden van het beleid ten behoeve van vrijwilligers die informele zorg verlenen;
- hierbij aandacht te besteden aan verschillende mantelzorgprofielen en bijbehorende ondersteuningsbehoeften;
- een voorstel te doen voor indicatoren waarmee de efficiëntie en de effectiviteit van het mantelzorgbeleid zichtbaar worden gemaakt;
- voor deze indicatoren streefwaarden te formuleren;
- deze nadere uitwerking als raadsvoorstel ter bespreking en vaststelling aan te bieden aan de gemeenteraad (uiterlijk Q3 2021).

En gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening: Charlotte van der Meij (D66), Erik Boscher (VVD), Nikkie Elfers (HAP), Ingrid Vink (CDA), Tjarda Reesink (Forza! Haarlemmermeer), Koos de Vries (ChristenUnie-SGP), Hans Spijker (EEN Haarlemmermeer), Rinus Beusenberg (SRH), Kasper Sulmann (Gezond Haarlemmermeer), Maaike Ballieux (GroenLinks), Dicky Kerkhoff (PvdA)

Bijlage 2: Overzicht thema's mantelzorgondersteuning en sturing

Thema	Doel	Maatschappelijk effect	Partij	Sturing	Indicator
Informatie en Advies (collectief)	De mantelzorger kan de zorg voor de verzorgde blijven uitvoeren (de mantelzorger is onderdeel van de informele zorg). Overbelasting van de (jonge) mantelzorger wordt voorkomen of verminderd. (Jonge) mantelzorgers delen ervaringen met lotgenoten. De mantelzorgondersteuning vergroot de zelfredzaamheid van de mantelzorger en daarmee ook die van de zorgvrager. Mantelzorgondersteuning is toegankelijk, bereikbaar en zichtbaar voor inwoners van Haarlemmermeer. De mantelzorger kan de zorg voor de verzorgde blijven uitvoeren en overbelasting bij de mantelzorger wordt voorkomen of verminderd. Mantelzorgers zijn in staat de regie over het eigen leven te voeren.	Maatschappelijk functioneren van inwoners met een zwak netwerk wordt bevorderd en inwoners met een sterk netwerk zetten zich meer in voor hun omgeving. Verschuiving van zware naar lichte ondersteuning Zorgvragers kunnen mogelijk langer in de eigenleefomgeving blijven, opname wordt uitgesteld. De mantelzorg ondersteuning vergroot de zelfredzaamheid van de mantelzorger en daarmee ook die van de zorgvrager. Het versterken van inwonerkracht en de inzet van sociale netwerken.	Mantelzorg & Meer	Kwartaal overleggen/ rapportages tussen de gemeente en Mantelzorg & Meer Subsidieproces prestatiesubsidie (Programma van Eisen, vaststelling, controle door accountteam)	Aantal contacten advies en begeleiding.

Thema	Doel	Maatschappelijk effect	Partij	Sturing	Indicator
Ondersteuning en Begeleiding (individueel)	Het bieden van laagdrempelige, praktische vorm van ondersteuning door inzet van vrijwilligers die mantelzorgtaken overnemen. Inzet van netwerkcoaches om het netwerk van inwoners/ (ex) mantelzorgers te versterken. Aansluiten bij alliantie eenzaamheid en inspelen op problematiek eenzaamheid. Het bieden van ondersteuning aan mantelzorgers met een migratieachtergrond. Het bieden van ondersteuning aan mantelzorgers die zorgen voor een kind met een beperking. Het versterken en/of uitbreiden van het netwerk van (kwetsbare) inwoners waardoor hun participatiemogelijkheden in de samenleving toenemen. Het bieden en/of toeleiden naar gezinsondersteuning voor jonge mantelzorgers. Aan mantelzorgers van mensen met GGZ-problematiek of dementie wordt passende hulp geboden. Bijdragen aan de uitvoering/ implementatie van de visie informele zorg en vrijwillige inzet. Match vraag en aanbod in beeld. Het bieden van of adviseren over passende vormen van respijtzorg. Vrijwilligersinzet anders dan respijtzorg met 'eigen' vrijwilligers.	Het versterken van inwonerkracht en de inzet van sociale netwerken. Maatschappelijk functioneren Afname van overbelaste mantelzorgers en hun familie/ gezin. Zorgvragers kunnen mogelijk langer in de eigen leefomgeving blijven, opname wordt uitgesteld. De ondersteuning vergroot de zelfredzaamheid van de mantelzorger en daarmee ook die van de zorgvragen.	Mantelzorg & Meer	Kwartaal overleggen/ rapportages tussen de gemeente en Mantelzorg & Meer Subsidieproces prestatiesubsidie (Programma van Eisen, vaststelling, controle door accountteam)	Aantal mantelzorgers waar een vrijwilliger is ingezet al respijtzorg. Aantal contact advies en begeleiding. Aantal contacten groepsgericht

Thema	Activiteit	Maatschappelijk effect	Partij	Sturing	Indicator
Waardering	Activiteiten dag van de mantelzorg	Mantelzorgers voelen zich erkend en herkend.	Mantelzorg & Meer	Kwartaal overleggen/ rapportages tussen de gemeente en Mantelzorg & Meer Subsidieproces prestatiesubsidie (Programma van Eisen, vaststelling, controle door accountteam)	Aantal mantelzorgers dat is ingeschreven. Aantal jonge mantelzorgers dat is ingeschreven
	Mantelzorgwaardering (cadeaubon)	Mantelzorgers voelen zich erkend en herkend.	Gemeente	Evaluatie Cardsunlimited	Aantal mantelzorgers dat de mantelzorgwaardering ontvangt.

Thema	Doel	Maatschappelijk effect	Partij	Sturing	Indicator
Educatie	Door kennis over het ziektebeeld en bewustwording van de rol als mantelzorger wordt de zelfredzaamheid vergroot en wordt overbelasting voorkomen. (Jonge) Mantelzorgers delen hun ervaringen met lotgenoten. Kennisvergroting bij professionals over mantelzorgproblematiek en mogelijkheden van ondersteuning zodat zij een actieve rol nemen in het vergroten van de zelfredzaamheid en het voorkomen van overbelasting bij mantelzorgers. Professionals en vrijwilligers op vindplaatsen van jonge mantelzorgers zijn geïnformeerd en weten hoe toe te leiden naar ondersteuning. Integreren van het gedachtengoed van positieve gezondheid in de manier van werken. Mantelzorgondersteuning is toegankelijk, bereikbaar en zichtbaar voor inwoners van Haarlemmermeer. Men heeft voldoende kennis en vaardigheden om signalen van problemen te herkennen en weet hoe ze in gesprek met de inwoner kunnen gaan.	Verschuiving van zware naar lichte ondersteuning: zorgvragers kunnen mogelijk langer in de eigen leefomgeving blijven, opname wordt uitgesteld. Door tijdige ondersteuning of verwijzing door beroepskrachten wordt overbelasting en inzet van duurdere zorg voorkomen. Mantelzorg & Meer is zichtbaar en aanwezig in de wijk en kernen.	Mantelzorg & Meer	Kwartaal overleggen/ rapportages tussen de gemeente en Mantelzorg & Meer Subsidieproces prestatiesubsidie (Programma van Eisen, vaststelling, controle door accountteam)	Aantal mantelzorgers dat is ingeschreven. Aantal jonge mantelzorgers dat is ingeschreven

Bijlage 3: Thema balans en grenzen

Thema	Doel	Hoe zorgen we daarvoor?	Partij	Sturing	Indicator
Balans en grenzen	Samenwerking tussen professional en mantelzorger	Aandacht voor samenwerking bij de subsidie-en inkoopvoorwaarden.	Gemeente en partners/ organisaties sociaal domein	Via inkoopvoorwaarden	Monitoren percentage overbelaste mantelzorgers.
	Aandacht voor overbelasting van mantelzorgers en het bewaken van grenzen.	Organisaties herkennen mantelzorgers en verwijzen mantelzorgers tijdig door naar het ondersteuningsaanbod, zoals dat van Mantelzorg & Meer	Gemeente en partners/ organisaties sociaal domein	Via afstemming met partners, werksessies mantelzorg.	Aantal mantelzorgers dat is ingeschreven. Aantal jonge mantelzorgers dat is ingeschreven